

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr. 2.1.-3/20/1336

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni peadirektor Pille Lehis
Otsuse tegemise aeg ja koht	14.05.2020, Tallinn
Vaide esitamise aeg	13.04.2020
Vaidlustatav haldusakt või toiming	Andmekaitse Inspektsiooni 12.03.2020 vaide tagastamise otsus nr 2.1.-1/20/420
Vaide esitaja	XXX e-posti aadress: xxx@gmail.com

RESOLUTSIOON:

Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel otsustan:

jätta vaie rahuldamata.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Käesoleva otsuse saab vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse halduskohtusse.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. Andmekaitse Inspektsioon tagastas 12.03.2020 asjas nr 2.1.-1/20/420 XXX tema 30.01.2020 vaide, mis oli esitatud Prokuratuuri peale seoses teabe väljastamata jätmisega. Vaide tagastamise põhjuseks oli see, et vaide esitaja 22.12.2019 pöördumine Prokuratuuri poole ei olnud oma olemuselt teabenõue, vaid selgitustaotlus ning järelevalve sellele vastamise üle ei kuulu Andmekaitse Inspektsiooni pädevusse.
2. 13.04.2020 teatas vaide esitaja, et soovib eelnimetatud otsust vaidlustada.
3. Kuna vaide esitaja 13.04.2020 pöördumine oli puudustega, andis inspektsioon tähtaja puuduste kõrvaldamiseks kuni 04.05.2020.
5. Vaide esitaja kõrvaldas puudused (registreeritud dokumendiregistris 05.05.2020) ning võttis vaide menetlusse.

VAIDE ESITAJA NÕUE ja SELETUS:

13.04.2020 vaie

12.03.2020 lõpetas AKI inspektor asjas nr 2.1.-1/20/420 menetluse. Soovin kohtuvälise menetleja seda otsustust vaidlustada. Ma ei saa nõustuda, et minu 22.12.2019 pöördumist Eesti Vabariigi prokuratuurile on võimalik tõlgendada ainult selgitustaotlusena, kui üldse. Eesti

keeletavara sõnaraamat pakub sõnale küsimus mitu tähendust: 1) lausung, millele oodatakse vastust; 2) probleem; 3) lahendust, selgitust vajav asjaolu. Minu arvates on ilma semantilise kompetentsi mahu määramise ekspertiisita selge, isegi ilmselge, et minu tegelik tahe oli muu hulgas esitada teabenõue avaliku teabe seaduse tähenduses. Lausungi "ma tõstatan needsamad küsimused uuesti" tähendus saab olla üksnes asjaolu, et ma soovin küsitud dokumente. Kaudselt võib korduvat pöördumist pidada ka märku andmise kirjaks ehk märgukirjaks. See signaaliseerib rahulolematust senise vastuse osas. Juhin tähelepanu ka asjaolule, et avaliku teabe seaduse § 12 lg 3 p 5 järgi on teabevaldaja kohustatud saadud pöördumist liigitama. Seda ei ole ilmselgelt tehtud: <https://adr.rik.ee/riigiprokuratuur/dokument/6934402> Mõtlemisainet mu meelest küll ja veel. Jään nüüd resultaati ootama.

Vastuskiri Andmekaitse Inspektsiooni 21.04.2020 nõudekirjale kõrvaldada puudused kaebajas nr 2.1.-3/20/1336

12.03.2020 lõpetas AKI inspektor asjas nr 2.1.-1/20/420 menetluse. Soovin kohtuvälise menetleja seda otsustust vaidlustada. Ma ei saa nõustuda, et minu 22.12.2019 pöördumist Eesti Vabariigi prokuratuurile on võimalik tõlgendada ainult selgitustaotlusena, kui üldse.

Eesti keele seletava sõnaraamat pakub mõistele "küsimus" mitu tähendust:

- 1) lausung, millele oodatakse vastust;
- 2) probleem;
- 3) lahendust, selgitust vajav asjaolu.

Minu arvates on ilma semantilise kompetentsi mahu määramise ekspertiisita selge, isegi ilmselge, et minu tegelik tahe oli muu hulgas esitada teabenõue avaliku teabe seaduse tähenduses. Lausungi "ma tõstatan needsamad küsimused uuesti" tähendus saab konkreetsel juhul olla üksnes asjaolu, et ma soovin küsitud dokumente. Kaudselt võib korduvat pöördumist pidada ka märku andmise kirjaks ehk märgukirjaks. See signaaliseerib rahulolematust senise vastuse osas. Aga mis sellest? Kas mu tegelik tahe oli tõesti esitada märgukiri, ja ainult märgukiri? Dokumente ei tahtnudki?

Avaliku teabe seaduse § 17 lg 5 p 1 lubab küsida selgitusi teabenõudja esitatud avalduse, märgukirja või muu taotluse menetluse kohta. On see siis selgitustaotlus või? Kas tõesti on nii, et kui ma palun selgitada, st küsin, kes on olnud Andmekaitse Inspektsiooni peadirektorid, siis see on selgitustaotlus, aga kui ma küsin, kas leidub dokumenti või palun mind juhutada (AVTS § 22!) AKI veebilehel teabeni, millised selguksid AKI peadirektorid, siis see on teabenõue avaliku teabe seaduse mõttes? Aga milleks selline totakas eristamine? Kas haldusmenetluse seadus ei näe tõesti ette avaldaja pöördumise tõlgendamist ja tegeliku tahte väljaselgitamist?

Kui ma olen ühe kirjaga küsinud dokumente ja teise kirjaga tõstatan sama palve uuesti, kas siis lausung "Kas jääte minu 31.10.2019 pöördumise osas samale seisukohale, nagu see oli 05.11.2019 kirjas nr RP-6-8/19/200-(4)?" ei võiks tõesti tähendada, et ma küsin, kas keeldute jätkuvalt teabenõudele vastamast samal alusel? AVTS § 15 lg 1 on kirjas, et teabevaldaja on kohustatud selgitama teabenõudjale arusaadavalt teabele juurdepääsu korda, tingimusi ja viise. Kas too teabevaldaja vastus on siis vastus selgitustaotlusele või? Kui minu detsembrikuine kiri oli otsast lõpuni selgitustaotlus, siis miks riigiprokuratuuri ametnik saatis mulle haldusdirektori ametisse nimetamise käskkirja? Kas ta oli seadusevastaselt humaanne?

Kas ma pean edaspidi kõikidele oma pöördumistele lisama mingi totaka klausli, et kui minu avaldus ei ole haldusorgani arvates teabenõue AVTSi mõttes, siis palun seda sellisena tõlgendada või aidata mul koostada vastav taotlus (AVTS § 15 lg 2)?

21.04.2020 kirjutab AKI ametnik Andmekaitse Inspektsioon sai Teie 13.04.2020 e-kirja, milles soovite vaidlustada asjas nr 2.1.-1/20/420 12.03.2020 menetluse lõpetamist. /---/ Samuti ei selgu sellest, milliseid Teie õigusi on rikutud ning mida Te inspektsioonilt taotlete.

Kui AKI tõlgendab minu vaide tagastamise peale esitatud kaebust vaidena, siis kuidas saab väita, et ei selgu, milliseid minu õigusi on rikutud? Ilmselgelt on kaebaja nõue ju tühistada

vaide tagastamise otsus. Kui vaie tagastatakse ebaõigesti, siis on rikutud õiguseks õigus heale haldusele, õigust õiglasele menetlusele jne (vt RKÜK 20.11.2012, 3-4-1-4-12, p 62).

Minu arvates ei ole praeguse kaebuse olemuseks vaidlus selle üle, kas mul on õigus Prokuratuurilt saada mingeid dokumente või mitte, mistõttu ma ei pea vajalikuks nõude osas ka neid loetleda. Kui AKI jaoks on lihtsam asja otsast peale arutada, siis seda võib ka jah.

Kinnitan, et ma ei ole selles asjas esitanud kaebust kohtusse ja ma ei ole menetlusosaliseks üheski kohtuvaidluses, mis võiksid vaidluse esemega ligilähedaseltki puutumuses olla.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Andmekaitse Inspektsiooni otsustuste vaidlustamisi lahendame vaidemenetluses. Vaidemenetlust reguleerib haldusmenetluse seaduse 5. peatükk.

Andmekaitse Inspektsiooni pädevus on sätestatud AvTS §-s 45. Siit tuleneb, et inspektsioon teostab teabevaldajate üle riiklikku ja haldusjärelevalvet nende poolt teabenõuete täitmisel ja teabe avalikustamisel.

Praegusel juhul on vaide esitaja vaidlustanud Andmekaitse Inspektsiooni toimingut – vaide tagastamise. Vaide tagastamise põhjuseks oli inspektsiooni pädevuse puudumine teha järelevalvet selgitustaotlustele vastamise üle. Vaide esitaja arvates on inspektsioon ebaõigesti tema Prokuratuurile teabenõudena mõeldud pöördumise kvalifitseerinud selgitustaotluseks.

AvTS § 6 kohaselt on teabenõue teabenõudja poolt selles seaduses sätestatud korras teabevaldajale esitatud taotlus teabe saamiseks või taaskasutamiseks. Eelkõige saab teabenõudega küsida teabevaldaja valduses olevatest dokumentidest koopiaid või väljavõtteid.

Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse § 2 lõige 2 ütleb, et selgitustaotlus on selle seaduse tähenduses pöördumine, milles isik 1) taotleb adressaadilt teavet, mis eeldab adressaadi käsutuses oleva teabe analüüsi, sünteesi või lisateabe kogumist; 2) taotleb käesoleva seaduse §-s 3 sätestatud õiguslase selgituse andmist.

Ehk siis teabenõuet saab täita dokumendist koopia väljastamisega või avalikustatud teabe juurde juhatamisega, selgitustaotlus vajab aga küsimustele vastamist, teabe analüüsi või kogumist, st ei ole olemas dokumenti, mida saaks kohe väljastada.

Olete vaides esitanud eesti keele seletava sõnaraamatu vasted sõnale „küsimus“ (lausung, millele oodatakse vastust; probleem; lahendust, selgitust vajav asjaolu). Ka siit saab järeldada, et „küsimus“ on eelkõige seotud selgitustaotluse, mitte teabenõudega.

Väidate, et 22.12.2019 Prokuratuurile esitatud pöördumisest sai ilmselgelt järeldada, et Teie tegelik tahe oli muuhulgas esitada teabenõue avaliku teabe seaduse tähenduses. Kirjutasite: *Tervist taas! Kas jääte minu 31.10.2019 pöördumise osas samale seisukohale, nagu see oli 05.11.2019 kirjas nr RP6-8/19/200-(4)? Igatahes, ma tõstatan needsamad küsimused uuesti, kuna magasin kaebetähtaja maha. Võib täitsa vajutada "reply" ja ilma allkirjata vastata "jah, seisukoht pole muutunud". Eesti Vabariigi nimel XXX.*

Kuigi märgite kirjas: *tõstan needsamad küsimused uuesti*, ei ole see lause käsitletav teabenõudena. Ei saa eeldada, et kirja saaja aimab sellest lausest Teie soovi saada mingeid dokumente. Teabenõudele kehtivad AvTS §-s 14 sätestatud nõuded, sh tuleb märkida taotletava teabe sisu või dokumendi liik, nimetus ja sisu või teabenõudjale teadaolevad dokumendirekvisiidid. Neid Te nimetanud ei ole. Ka ei ole üheselt arusaadav, millal, kus ja milliseid küsimusi kavatsete tõstatada. Kui Teie soov oli saada konkreetseid dokumente, siis oleks tulnud need ka pöördumises märkida ja see oleks võimaldanud vähemalt osa pöördumisest teabenõudena käsitleda.

Märgite kirjas, et jätsite 22.12.2019 pöördumisele Prokuratuurilt saadud 05.11.2019 vastuse õigeaegselt vaidlustamata, see tähendab kasutamata seadusega antud võimaluse oma õigusi kaitsta. Seda enam on raske aimata, et soovite vastust teabenõudele, millele on juba vastatud.

Praeguses kirjas on eelkõige kas-küsimus, millele ootasite jah/ei vastust. Teie pöördumine on

käsitlevat selgitustaotlusena – ei küsita dokumenti, vaid selgitust.

Oleme vaadanud läbi Teie vaide, seda põhjendanud Prokuratuurile esitatud kirja ja menetleja vaide tagastamise otsuse. Leiame, et Teie pöördumine oli käsitlevat selgitustaotlusena, millele vastamise üle järelevalve tegemine ei ole Andmekaitse Inspeksiooni pädevuses, mistõttu oli vaide tagastamine õiguspärane. Seetõttu jätame Teie 13.04.2020 vaide rahuldamata.

Väljaspool vaidemenetlust vastame Teie puuduste kõrvaldamise vastuses esitatud küsimustele.

Viitate AvTS § 17 lg 5 punktile 1 (*Avaliku teabe seaduse § 17 lg 5 p 1 lubab küsida selgitusi teabenõudja esitatud avalduse, märgukirja või muu taotluse menetluse kohta*) ja küsite, miks peab selgitustaotlust ja teabenõuet eristama ning kas haldusmenetluse seadus ei näe tõesti ette avaldaja pöördumise tõlgendamist ja tegeliku tahte väljaselgitamist.

AvTS § 17 lõikes 5 on loetletud, missugust teavet saab suuliselt küsida. Sealhulgas on ka andmed teabenõudja esitatud avalduse, märgukirja või muu taotluse menetluse kohta. Seega, vaatamata sellele, mis laadi pöördumisega on tegemist, antakse suuliselt teavet, mis seisus asja menetlus on (kes läbi vaatab, millised on tähtajad jne). Isikute pöördumisi eristatakse (teabenõue, selgitustaotlus, märgukiri, kaebus jne) seetõttu, et nende lahendamine on reguleeritud erinevates seadustes: teabenõue avaliku teabe seaduses, märgukirjad ja selgitustaotlused märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduses, kaebus näiteks isikuandmete kaitse seaduses.

Saad esiku pöördumise, liigitab asutus selle sisust lähtudes ning lahendab seda liiki dokumenti käsitleva seaduse alusel. Seejuures võib ühes pöördumises esitatud küsimustele olla erinev vastamise aeg – teabenõudele 5 päeva ja selgitustaotlusele 30 päeva, mistõttu võib pöördumisele saada mitu vastust erinevatel aegadel.

Küsite, kas asutus ei peaks välja selgitama pöörduja tegelikku taht. Märgime, et mõlemal osapoolel on seaduses nii õigused kui ka kohustused. Kuigi teabevaldajal on kohustus teabenõudjat abistada, ei ole tal kohustust teabenõudja mõtteid lugeda. Seadus on ka teabenõudjale pannud kohustuse oma nõuet selgelt väljendada (vt AvTS § 14). Oma tegeliku tahte selge väljendamine aitab kaasa asja kiiremale lahendamisele ja säästab nii vaide esitaja kui ka asutuste aega.

Juhite vaites tähelepanu ka asjaolule, et AvTS § 12 lg 3 p 5 järgi on teabevaldaja kohustatud saadud pöördumist liigitama. Teie arvates ei ole Prokuratuur seda teinud.

Prokuratuuri dokumendiregistris on Teie 23.12.2019 pöördumine registreeritud nr RP-6-8/19/200-(5) all. AvTS § 12 lg 3 punktis 5 on dokumendi liigina märgitud: avaldus, märgukiri, resolutsioon, teabenõue, kiri vms. Loetelu on lahtine, asutusel võib olla ka teistsuguseid liiginimesid. Nimetatud pöördumise liigiks on märgitud „kiri“. Andmekaitse Inspeksiooni hinnangul ei ole Prokuratuur Teie kirja registreerimisel AvTS § 12 lg 3 p 5 nõudeid rikkunud.

/allkirjastatud digitaalselt/

Pille Lehis
peadirektor